

Storken lär oss att syna sömmarna

Om du har tråkigt någon kväll kan ett besök på Statistiska Centralbyråns hemsida pigga upp. Jo, det kan faktiskt vara riktigt kul med statistik. Jag fick till exempel reda på att det finns 737 personer som heter Bryngelsson i efternamn, att det finns en kvinna som heter Gröt, en som heter Kanel och två som heter Socker. Den vida kända "sola i Karlstad" hade en lång semester 2009, då inte mindre än 783 mm regn föll över staden - och medelvensson heter nu Johansson. Ja, ni märker ju själva, statistik kan vara både underhållande och lärorik. Tacka mig om ni vinner nästa omgång av Trivial Pursuit.

Lite oroande är däremot siffrorna över befolkningens åldersutveckling. År 1900 var åtta procent av Sveriges befolkning 65 år eller äldre. Förra året var det 18 procent. Och den utvecklingen beräknas fortsätta. Det är med andra ord hög tid att öka på antalet häckande storkar i Sverige, om någon ska kunna försörja oss 70-talister som pensionärer. Statistik från Tyskland är mycket tydlig i den frågan, det råder ett i princip linjärt samband mellan antalet häckande storkpar och antalet nyfödda barn (*Sies H. Nature 1988: 332; 495*).

Nej, det är inte första april. Det var ju flera veckor sen! Detta är bara ett klassiskt skolexempel på att statistik ändå inte alltid talar ett tydligt språk. Ett exempel som illustrerar att även de

starkaste statistiska samband kan behöva synas i sömmarna. Att ett visat samband inte nödvändigtvis är ett orsakssamband. Tror man det hamnar man lätt i galen tunna. Och kanske ännu värre, får aldrig veta hur det egentligen förhåller sig. Man kan ju fundera på potentiella konsekvenser av att inte komma längre än till slutsatsen att det faktiskt är storken det beror på... Ett annat vanligt sätt att hamna i den där tunnan är att utgå från att ett samband som inte syns inte finns.

Jag önskar att fler hade större förståelse för och ödmjukhet inför det faktum att sambandstolkning är en svår konst. Inte minst när det gäller de komplexa sambanden mellan mat och hälsa. Då skulle vi kunna ägna mer kraft åt en konstruktiv diskussion kring frågan om *varför* forskningsresultaten ibland ger så motsägelsefulla budskap. Vilket förstås vore mycket mer intressant än ändlösa debatter om *att* vi ser, eller inte ser, det ena eller andra sambandet.

Det finns en rad möjliga förklaringar till att sambanden mellan mat och hälsa inte alltid framstår som entydiga, vilket vi kommer att belysa mer ingående i nästa temanummer om kostmönster. Vad jag reflekterar över när jag läser det temanummer du nu håller i handen är att individvariationer i tarmfloras sammansättning kan ha ett finger med i spelet. Uppenbart är i alla fall att tarmens bakterier har en mycket central roll för vår hälsa, och att de tycks ha potential att påverka hela kroppen, från tarmen till hjärnan. Mycket fascinerande, om ni frågar mig. Hoppas du håller med.

P.S. Du har väl inte missat att SNF Swedish Nutrition Foundation i år firar 50 år och vill ha din hjälp att minnas viktiga milstolpar och nominera framstående yngre nutritionsforskare? Boka också den 12 oktober, då vi håller vårt jubileumssymposium i Lund på temat "Svensk nutritionsforskning 2011± 50 år".

Susanne Bryngelsson

